

Atomkraftsikkerhed og Stresstests

Opdateret: december 2014

EU har et direktiv for atomkraftsikkerhed, som blev revideret i juli 2014. Det kræver, at EU landene har nationale regler for atomkraftsikkerhed, uafhængige tilsynsmyndighed og åbenhed. Midler til sikkerhed og nedlukning skal komme fra de nationale regeringer. Direktivet virker sammen med direktivet for strålingsbeskyttelse.

Indholdsfortegnelse:

- **Direktivet for Atomsikkerhed**
- **Direktiverne for Strålebeskyttelse**
- **Nedlukning af Atomkraftværker**
- **Forvridning af Elmarkedet, INFORSE-Europe's Holdning**
- **Nukleare Stresstests**
- **Lidt Historie**

Direktivet for Atomkraftsikkerhed

Direktivet for atomkraftsikkerhed kræver at EU-landene skal:

- Have en national juridisk- og organisatorisk struktur for atomsikkerheden på atominstallationer, med en fordeling af ansvaret.
- Have et system for udstedelse af licenser til atomkraftværker og andre atomare anlæg.
- Have en uafhængig tilsynsmyndighed med tilstrækkelige midler.
- Have et kontrolsystem for atomkraftsikkerhed, som varetages af den nationale tilsynsmyndighed.
- Sikre at licenser for atomkraftværker og andre atomare anlæg har det primære ansvar for deres anlæg.
- Sikre at åbenhed og nødvendig information om atomsikkerhed gives til arbejdere og til offentligheden, herunder hurtig information i tilfælde af uheld eller ulykker.
- Sikre at offentligheden har tilstrækkelige muligheder for at deltage effektivt i beslutningsprocessen omkring de licenser til atomkraftværker and andre atomare installationer
- Sikre at nationale rammer kræver, at atomkraftværker er bygget, brugt og nedlukket med forebyggelse af ulykker for øje, samt muligheden for undgå hurtig radioaktiv udledning i tilfælde af ulykker, så eksterne foranstaltninger kan gennemføres i tide Endelig skal store radioaktive udledninger, som ikke kan begrænses i tid eller rum, forhindres.
- Sikre at nationale rammer kræver, at ulykker indenfor anlæggenes designgrundlag kan kontrolleres og at mere omfattende ulykker bliver forhindret og konsekvenserne er afbødet.
- Sikre skabelsen af en effektiv kultur omkring atomsikkerhed.
- Udføre en selvevaluering af de nationale rammer, mindst hvert tiende år.
- Sikre at nationale rammer kræver, at holdere af licenser revurderer sikkerheden for deres anlæg hvert tiende år.

På denne måde overlader direktivet effektivt atomkraftsikkerheden og spørgsmål om nedlukninger til de enkelte lande, som "blot" er underlagt ovenstående generelle retningslinjer. De tekniske detaljer er i det store hele overladt til FN's Internationale Atomagentur (IAEA).

Direktivet er 2009/71/EURATOM, med tilføjelserne 2013/59/EURATOM og 2014/87/EURATOM. De ovenstående bestemmelser skal implementeres i den nationale lovgivning indtil 2017. Se også [EU's informationshjemmeside](#). Direktivet har et "søsterdirektiv" for atomaffald (se beskrivelse af [dette](#)).

Direktiverne for Strålebeskyttelse

I december 2013 blev direktivet 2013/59/EURATOM vedtaget med basale sikkerhedsstandarder, for beskyttelse mod farerne ved at udsættes for radioaktiv (ioniserende) stråling. Dette direktiv sætter standarder for den tilladte radioaktive stråling fra materiale i menneskelige omgivelser, såsom genbrugte materialer fra atomkraftværker. Det ophævede fire gamle direktiver fra 1989-2002.

I oktober 2013 blev Rådets direktiv 2013/51/EURATOM vedtaget med krav til beskyttelsen af offentlighedens helbred i forbindelse med radioaktive substanser i drikkevand m.m.

Direktiverne er blevet kritiseret for ikke at sætte tilstrækkelige regler for radioaktive materialer, der spises eller indhaleres, og som kan ophobes i kroppen.

Læs mere om direktiverne på [EU's informationsside](#).

Nedlukning af Atomkraftværker

Mens nedlukning af atomkraftværker er dækket af direktiver for atomsikkerhed og for det radioaktive affaldet, nedlukningen giver, findes der også EU-retningslinjer for nedlukning af atomare anlæg fra 2010 og en anbefaling fra Euratom fra 2006. Disse er ikke bindende dokumenter som direktiverne, men de bør generelt følges.

Læs mere på [EU's informationsside](#).

Forvridning af El, INFORSE-Europe's Holdning

Direktiverne efterlader et vigtigt område udenfor regulering. Der er ingen regulering af etablering og brug af nedlukningsmidler til atomkraftværker. Direktivet siger blot at lande "*...skal sikre.... at atomkraftværker bliver.... lukket ned med forebyggelsen af ulykker for øje...*". Denne mangel på regulering giver en usund skævvridning af det indre elmarked, hvor nogle energiselskaber har disse midler til rådighed i flere årtier, indtil de benyttes til nedlukning. Andre selskaber har ikke denne mulighed, enten fordi de ikke har atomkraftværker eller fordi nationale regler ikke tillader det.

Skævvridningen af markedet skal stoppes. Derfor foreslår vi, at EU Kommissionen indfører lovgivning, som skal sikre at elforsyningselskaber opretter separate juridiske enheder, for at beskytte nedluknings- og affaldshåndteringsmidler. Under ingen omstændigheder må disse midler forblive under elforsyningselskabernes kontrol.

Nukleare Stresstests

Alle atomkraftværker i EU undergik stresstests 2011 og 2012. Processen identificerede en række områder, hvor sikkerhedsforbedringer blev anbefalet.

Læs mere på [EU's hjemmeside](#).

Lidt Historie

Direktivet for atomkraftsikkerhed blev vedtaget i 2009, efter syv år med forhandlinger og debat.

I maj 2008 opfordrede EU's energikommissær medlemslandene til at blive enige om fælles regler for atomsikkerhed. Forhandlingerne om direktivet for atomsikkerhed startede igen.

I september 2004 lancerede EU Kommissionen et ændret direktivforslag (COM/2004/526), men medlemslandene besluttede kort efter, at arbejde videre med deres beslutning fra juni. Beslutningen om direktivet i længere tid.

I juni 2004 besluttede EU's miljøministre at holde en pause i forhandlingerne. I stedet ville de deltage i en vidtrækkende konsultationsproces om valget af instrumenter, som kunne bidrage til mere effektivt at opnå atomsikkerhed, herunder sikker håndtering af brugt brændstof og radioaktivt affald, uden at udelade nogen muligheder.

I 2003 blev en ny version af direktivet og forslaget løbende diskuteret blandt EU-landene og EU Parlamentet.

Den 6. november 2002 lancerede Kommissionen en "Atompakke", som indeholdt et forslag til et direktiv for atomkraftsikkerhed (COM/2002/605).

Dette notat er udarbejdet af VedvarendeEnergi's politiske afdeling efter informationer samlet af International Network for Sustainable Energy (INFORSE) med støtte fra Europa-Nævnet for 2014. Læs mere om EU og energi på www.ve.dk og på engelsk på www.inforse.org/europe.